

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2011-02-18

Närvarande: F.d. justitierådet Bo Svensson, f.d. regeringsrådet Leif Lindstam och justitierådet Ann-Christine Lindeblad.

Utländsk näringsverksamhet i Sverige

Enligt en lagrådsremiss den 10 februari 2011 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,
2. lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Carl Scheutz, biträdd av departementssekreteraren Elisabeth Kristensson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I lagrådsremissen föreslås vissa ändringar i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. för att bestämmelserna ska stå i överensstämmelse med EU-rätten. Det klargörs att näringsverksamhet som omfattas av bestämmelserna om fri rörlighet för varor och tjänster i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller motsvarande bestämmelser i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbets-

området (EES) inte omfattas av krav på etablering genom filial. Kravet på att det utländska företagens namn och nationalitet ska ingå i filialens firma tas bort och kravet på att ha en s.k. särskild delgivningsmottagare ändras till att gälla endast när filialens verkställande direktör är bosatt utanför EES. Vidare klargörs att näringsverksamhet som bedrivs i Sverige av utomlands bosatta svenska eller utländska medborgare ska ha en egen bokföring som är skild från verksamheten i utlandet.

Förslaget till lag om ändring i lagen om utländska filialer m.m.

2 §

Filiallagen gäller näringsverksamhet som bedrivs i Sverige av utländska företag och utomlands bosatta svenska eller utländska medborgare. Med utländska företag avses juridiska personer som är registrerade i utlandet. Utomlands bosatta svenska eller utländska medborgare som driver näring här i landet gör det i enkelt bolag eller under egen eller uppgiven firma men inte genom någon juridisk person.

I 2 § föreslås att ett utländskt företag ska bedriva sin näringsverksamhet i Sverige genom ett avdelningskontor med självständig förvaltning (filial), om det inte etablerar sig i Sverige genom dotterföretag eller agentur. Med agentur får förstås ett sådant rättsförhållande som beskrivs i 1 § lagen (1991:351) om handelsagentur. Med handelsagent menas då den som i en näringsverksamhet har avtalat med en annan, huvudmannen, att för dennes räkning självständigt och varaktigt verka för försäljning eller köp av varor genom att ta upp anbud till huvudmannen eller sluta avtal i dennes namn.

Dotterföretag och agentur är enligt det remitterade förslaget fullvärdiga alternativ till filial och detta bör enligt lagrådets mening framgå av lagtexten. Av denna bör också framgå att dotterföretaget måste vara en svensk juridisk person och att agenten måste vara antingen en svensk juridisk person eller en svensk eller utländsk medborgare med agentverksamhet i Sverige.

Lagrådet föreslår vidare att första och andra styckena förs samman och att paragrafen ges följande lydelse:

Ett utländskt företag ska bedriva sin näringsverksamhet i Sverige genom

1. ett avdelningskontor med självständig förvaltning (filial),
2. ett svenskt dotterföretag eller
3. en svensk agentur,

om näringsverksamheten inte omfattas av bestämmelserna om fri rörlighet för varor och tjänster i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller motsvarande bestämmelser i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

2 a §

Enligt paragrafen får regeringen för en viss typ av näringsverksamhet meddela föreskrifter om undantag från krav på filial eller föreståndare, om en filial eller en föreståndare inte bedöms vara nödvändig för att tillgodose syftet med denna lag. Lagrådet noterar att filiallagen inte innehåller någon uppgift om lagens syfte. I den fortsatta beredningen bör till ledning för tillämpningen av förevarande paragraf uppgift lämnas, exempelvis i författningskommentaren, om syftet med lagen.

Lagrådet föreslår att första stycket förtydligas och, med beaktande av Lagrådets förslag beträffande 2 §, ges följande lydelse:

Regeringen får för en viss typ av näringsverksamhet meddela föreskrifter om undantag från kraven i 2 § första stycket 1 och andra

stycket på filial eller föreståndare, om en filial eller en föreståndare inte bedöms vara nödvändig för att tillgodose syftet med denna lag.

Lagrådet föreslår vidare att ordet "och" i andra stycket byts mot "eller".

10 §

Lagrådet föreslår att orden "henne eller honom" i första stycket byts mot "verkställande direktören".

15 §

Av paragrafens första stycke framgår att den verkställande direktören ska göra anmälan om filialen till Bolagsverket som för ett filialregister för registreringar enligt lagen. Filialer till utländska bankföretag ska dock registreras i bankregistret. I konsekvensens namn förordar Lagrådet att det i paragrafen anges också vem som ska göra anmälan till bankregistret. Vidare bör på samma sätt som gjorts i 5 a § andra stycket anges att anmälan ska göras till registreringsmyndigheten. Första stycket föreslås med även viss redaktionell ändring få följande lydelse:

Den som utsetts till verkställande direktör enligt 8 § ska göra anmälan till registreringsmyndigheten, som för ett filialregister för registreringar enligt denna lag eller, i fråga om filialer till utländska bankföretag, till bankregistret enligt 13 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. När det i denna lag hänvisas till filialregistret ska hänvisningen beträffande filialer till utländska bankföretag i stället avse bankregistret.

Lagrådet föreslår vidare att i andra stycket ordet "ändrad" byts mot "om ändring av".

21 a §

Lagrådet föreslår beträffande första stycket att ordet "Bolagsverket" byts mot "registreringsmyndigheten" och att ordet "denna" på två ställen byts mot "denne".

Rubriken till 24 §

I remissen föreslås att rubriken ändras från "Verksamhet genom föreståndare" till "Annan verksamhet än genom filial".

24 och 25 §§ innehåller bestämmelser om föreståndare och gäller således endast för sådan näringsverksamhet som bedrivs i Sverige av svenska eller utländska medborgare som är bosatta utanför EES (jfr nuvarande 2 § andra stycket som enligt förslag i remissen blir tredje stycket). 26 § handlar om bokföringsskyldighet för näringsverksamhet som bedrivs i Sverige av utomlands bosatta fysiska personer, oavsett om de är bosatta inom eller utanför EES. Den nuvarande rubriken är därför missvisande.

24–26 §§ innehåller således endast bestämmelser om fysiska personers näringsverksamhet. Den föreslagna rubriken ger emellertid intrycket att all annan verksamhet än sådan som bedrivs genom filial avses, dvs. även verksamhet som bedrivs genom dotterföretag eller agentur, och blir därför också missvisande.

Om 24–26 §§ ska ha samma rubrik får en annan formulering övervägas. Ett alternativ kan emellertid vara att behålla den nuvarande rubriken för 24 och 25 §§ och låta 26 § stå under en egen rubrik, t.ex. "Bokföring för vissa fall".

Övrigt lagförslag

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.